

Permanente vorming

Armoede en Participatie

1. Praktische informatie

- **Benaming:** *Armoede en Participatie*
- **Taal:** Nederlands
- **Totaal aantal uren:** 44
- **Periode:** Academiejaar 2009-2010
- **Data:** nog nader te bepalen data in de periode november 2009 – mei 2010
- **Plaats:** Huis van de Mensenrechten, Nieuwebosstraat 3, 9000 Gent of in de Faculteit Psychologie en Pedagogische Wetenschappen, Universiteit Gent, Henri Dunantlaan 2, 9000 Gent
- **Toelatingsvereisten:** licentiaat/master psychologie of pedagogische wetenschappen en/of master sociaal werk of houders van een bachelordiploma in de studiegebieden gezondheidszorg, onderwijs, sociaal agogisch werk.
Deelnemers die niet aan deze voorwaarden voldoen, kunnen na een toelatingsgesprek toegelaten worden.
- **Inschrijvingsmodaliteiten:** De totale bijdrage in de kosten voor de cursisten bedraagt € 300. In deze prijs is het cursusmateriaal inbegrepen, en de kosten voor de bijkomende officiële inschrijving op de rol van de Universiteit Gent. Elke deelnemer moet zich hiervoor aanmelden bij de studentenadministratie, rectoraat, Sint Pietersnieuwstraat 25, 9000 Gent. Deelnemers ontvangen na inschrijving een studentenkaart.
- **Certificaat:** Deelnemers die alle bijeenkomsten hebben bijgewoond, die een persoonlijk werkstuk hebben ingeleverd dat positief beoordeeld werd en die een formele inschrijving op de rol van de universiteit hebben, ontvangen een getuigschrift.
- **Voorwaarde met betrekking tot het aantal deelnemers:** De permanente vorming Armoede en participatie zal in het academiejaar 2009-2010 worden ingericht op voorwaarde dat het **minimum aantal inschrijvingen 15** bedraagt. Er kunnen **maximaal 30 studenten** per academiejaar aan de vorming deelnemen.

2. Achtergrond van de P.E.V.

Er is reeds veel (onderzoeks)materiaal rond armoede en armoedebestrijding voorhanden. Toch blijft de problematiek hardnekkig bestaan. De vraag is of de uitgangspunten en theoretische concepten die worden ontwikkeld over armoede en armoedebestrijding niet aangevuld moeten worden met ervaringskennis terzake, opgebouwd door mensen die in armoede leven. "Zelforganisaties" van mensen in armoede stellen een zgn. "rechtenbenadering" voorop als noodzakelijk referentiekader voor een beleid ter bestrijding van armoede. Deze "juridisering" van het welzijn sluit aan bij de actuele rechtsontwikkelingen in de verzorgingsstaat. "Recht" genereert niet per definitie ook "welzijn": hiertoe is de verbinding nodig met een pedagogisch

referentiekader. De vraag naar “recht” omvat fundamenteel de vraag naar participatie in de beleidsontwikkeling.

De ontwikkeling van een participatief beleid berust op een reflexief proces, waarbij nagegaan wordt of concrete interventies bijdragen tot een besef van menselijke waardigheid. Het opzet van deze cursus is het aanreiken van inzichten, op basis waarvan diverse betrokkenen in armoedebestrijding de reflectie over hun interventies kunnen verbeteren.

3. Doelpubliek en doelstellingen

We stellen vast dat vrijwilligers en professionelen uit onderwijs, jeugdwerk, opbouwwerk, centra maatschappelijk werk, OCMW's, verenigingen waar armen het woord nemen,... inzichten willen opdoen inzake armoede en armoedebestrijding. De vorming blijkt te beantwoorden aan een reële vraag vanuit het welzijnswerk. Met deze vorming willen we uitdrukkelijk ook dwarsverbanden tussen verschillende sectoren realiseren.

Mensen hanteren een persoonlijk referentiekader bij de interpretatie van hun dagelijkse ervaringen met armoede en in hun omgang met armen. De vraag die in deze cursus centraal staat is hoe dit persoonlijk referentiekader verbonden kan worden met inzichten uit wetenschappelijke hoek. De cursus streeft ernaar de cursisten een aantal inzichten aan te reiken met betrekking tot de verhouding wetenschappelijke kennis en ervaringskennis in de armoedebestrijding, en wil ook inzicht geven in een aantal methodes die het leerproces hierover kunnen ondersteunen. De cursisten schrijven ter afronding een paper gefundeerd met inzichten uit de permanente vorming.

Bij het opzet van de vorming werd in rekening genomen dat een universitair diploma een van de mogelijkheden is om deskundigheid op te bouwen, maar dat mensen op diverse wijzen competenties kunnen verwerven. Cursisten die geen houder zijn van een diploma licentiaat in de psychologie of pedagogische wetenschappen of houder zijn van een diploma hogeschool-onderwijs van twee cycli in de menswetenschappen, kunnen na een toelatingsgesprek worden toegelaten.

4. Programma

Het programma bestaat uit 11 sessies. De eerste en laatste sessie bestaan uit zes lessen, de andere uit 3,5 lessen (3.30u). De opleiding wordt afgesloten door de cursisten aan de hand van het schrijven en indienen van een persoonlijke paper. De beoordeling van de cursist gebeurt door een mondelinge bespreking van het werkstuk.

1. Het referentiekader: een 'rechten'benadering

Door participatie kennis opbouwen inzake armoede en armoedebestrijding (6 uur)

Het recht op een menswaardig bestaan is ingeschreven in de grondwet. Een concretisering op basis van een wettelijke vertaling is onvoldoende; ook de pedagogische component is essentieel. Armoedebestrijding vraagt meer dan een wettelijke basis, er is ook nood aan een cultureel draagvlak. Dialoog en participatie kunnen plaatsvinden op het niveau van de uitwisseling van kennis, de opbouw van kennis en op niveau van de beleidsdialoog. Vanuit dit analytisch onderscheid wordt kennis niet langer opgebouwd 'over' armen (als onderzoeksobject) maar 'met' armen (onderzoekssubject).

2. De dialoogmethode (3,5 uur)

Voorstelling en bespreking van de dialoogmethode, zoals uitgewerkt door de Beweging van Mensen met Laag Inkomen en Kinderen om de systematische dialoog met armen, diensten en voorzieningen en beleid te organiseren.

3. Participatie van armen op beleidsniveau (3,5 uur)

Overzicht van ontwikkelingen en discussies in Vlaamse, Federale en Europese context. (De opvolging van het Algemeen Verslag over de Armoede, het Samenwerkingsakkoord tussen gewesten, gemeenschappen en het federale beleid inzake armoede, Vlaamse en nationale actieplannen Armoedebestrijding, het Belgische voorzitterschap van de EU, ...).

4. Methodes van kennisverzameling met armen (3,5 uur)

Theorie, achtergrond, resultaten en methodes van kennisverzameling in de hulpverlening.

5. Participatief werken in het OCMW en in het Algemeen Welzijnswerk (3,5 uur)

Voorbeelden van hoe de opvolging van beleidsvoorstellen vanuit het Algemeen Verslag over de armoede gebeurt. Analyse van de toepassingspraktijk van onder meer het hoorrecht in OCMW's en omgaan met de noodzaak en mogelijkheden van het omgaan met diversiteit in het Algemeen Welzijnswerk.

6. Participatief werken in een jeugdbeschermingscontext (3,5 uur)

Criteria ter verbetering van de rechtspositie van jongeren en gezinnen in de bijzondere jeugdbijstand vanuit het Algemeen Verslag over de Armoede als inspiratiebron. Voorstelling en bespreking van recente ontwikkelingen en onderzoek in dit kader.

7. Armoede en ervaringsdeskundigen (3,5 uur)

Ontstaan, ontwikkeling en erkenning van de opleiding als ervaringsdeskundige. Voorstelling van onderzoek terzake en een voorbeeld van het inzetten van ervaringsdeskundigen in een organisatie.

8. Armoede en onderwijs (3,5 uur)

Voorstelling van recent onderzoek, inzichten, beleidsontwikkelingen met betrekking tot armoede en onderwijs. Analyse van de bestaande praktijk vanuit ervaringen van mensen in armoede.

9. Armoede en gezondheidszorg (3,5 uur)

Voorstelling van recent onderzoek, inzichten en projecten met betrekking tot armoedebestrijding en gezondheidszorg; onderzoek met armen als medeonderzoekers.

10. Armoede en empowerment (3,5 uur)

Empowerment als begrip en mogelijkheden van het hanteren van dit concept in het kader van armoedebestrijding.

11. Voorstelling paper en slotlezing (6 uur)

Voorstelling van en discussie over de persoonlijke werkstukken. Slotlezing.